

ORIZONT

REVISTĂ A UNIUNII
SCRIITORILOR DIN
ROMÂNIA

SERIE NOUĂ, 32 PAGINI

29 Iunie 2007

NR. 6 (1497),

ANUL XIX

1 LEU

Editată în colaborare cu
Centrul pentru Dialog
Multicultural "Orizont"

6

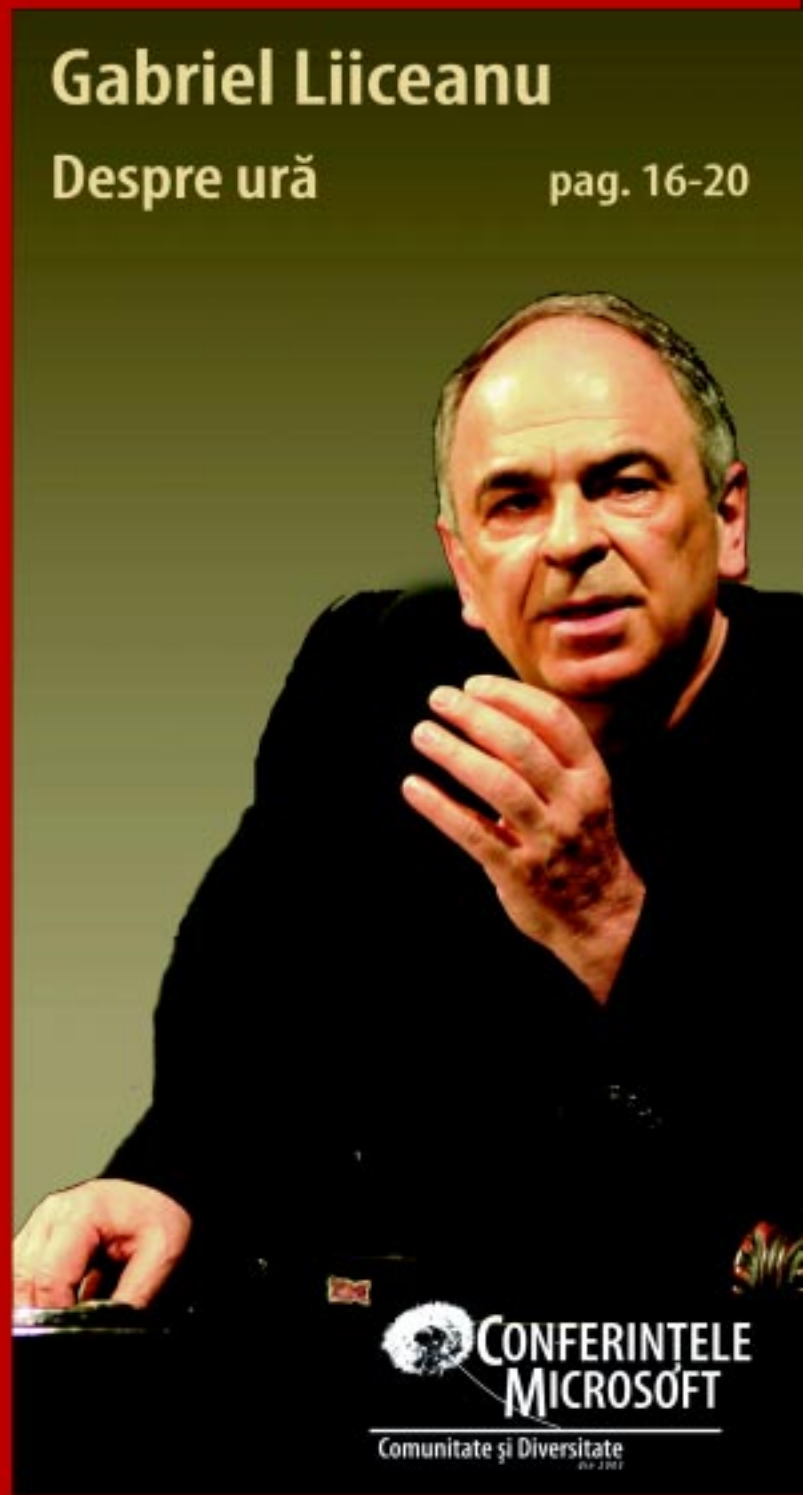
www.revistaorizont.ro

Timișoara, Piața libertății, 1937

Mariana și Mihai Șora cetățeni de onoare ai Timișoarei

pag. 4-5

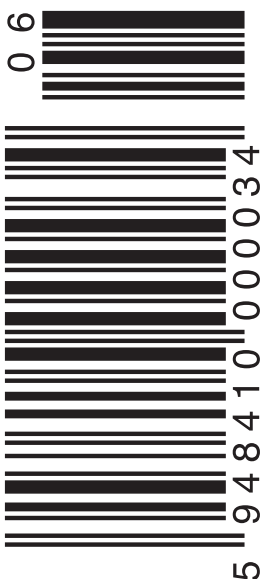
Gabriel Liiceanu

Despre ură

pag. 16-20

CONFERINTELE
MICROSOFT
Comunitate și Diversitate

Număr realizat cu sprijinul Consiliului Local al Municipiului Timișoara, în cadrul proiectului "Născut pentru a citi"

LUMINIȚA MARCU A VORBI DESPRE SINE FĂRĂ OCOLIȘURI

Mi-ar plăcea să mă fi născut într-o țară civilizată, în care să nu se piardă atât timp cu prostii, într-un sistem literar mai matur, într-o competiție reală. Cred că sîntem 40-50 de inși în România, în lumea artistică, care ne situăm într-o avangardă totală, dureroasă și frustrantă față de restul sistemului. Nu vorbesc de avangardă față de lumea non-artistică, să se înțeleagă bine, nu asta mă doare, nu am un soi de elitism de castă. Ci în interiorul sistemului artistic românesc, sîntem cîțiva care, printr-o minune, parcă n-am moștenit tembelismul restului.

Nu mi-e teamă că o să pară îngîmfat ceea ce spun, pur și simplu e o constatare pe care, dacă nu ești ipocrit, o faci destul de rapid. Se vede cu ochiul liber. Oamenii normali se zbat să iasă la lumină, în timp ce un balast uriaș, format pe de-o parte din pensionari întepeniți și pe de altă parte din tineri aproape oligofreni, care intră cu toții în sistemul cultural pentru că nu există nici un fel de filtru, îi trag înapoi. Așa arată România culturală. Cum să nu-ți dorești să te fi născut într-o zonă mai civilizată...

6-7

TERESA FERRO

FINE DELLE LEZIONI

AFRODITA CARMEN CIONCHIN

"Omul cu M mare se află în moartea cu m mic", scria Nichita. Început de iunie, fine delle lezioni, sfârșitul cursurilor, Teresa Ferro a mai încheiat un an universitar și "s-a dus să moară puțin", împlinind un destin uman și profesional complet asumat și pus în slujba culturii, în sensul profund etimologic al termenului: a cultivat limba și literatura română printr-o intensă și generoasă activitate didactică vreme de mai bine de un deceniu (începând din 1994) la Universitatea din Udine, unde a consolidat, continuând opera predecesorilor, o apreciată școală de românistică, ce a înregistrat în ultimii ani un număr în creștere de studenți. Pentru o perioadă (1997-2000) a predat limba română și la Universitatea din Catania.

A cultivat cu pasiune și rigoare intelectuală lingvistică românească pe care a îmbogățit-o cu o serie remarcabilă de studii de specialitate, care se deschide prin *Contributi alla storia di una voce balcano-romanza di origine controversa: rom. jupân*, în "Revue de Linguistique Romane" (Strasbourg, 1984), și se încununază în trei volume: *Latino e lingue balcaniche nella formazione del romeno* (CUECM, Catania, 1992), *Latino, romeno e romanzo – Studi linguistici* (Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2003), *I missionari cattolici in Moldavia. Studi storici e linguistici* (Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2005), cel din urmă marcând o fază ulterioară de cercetare în care perspectiva strict lingvistică este susținută de o interesantă și ofertantă perspectivă istorico-religioasă. Lucrările sale au fost scrise atât în italiană, cât și în română (*Despre unele concordante fonetice româno-italiene meridionale*, în "Studii și Cercetări Lingvistice", Ed. Academiei, București, 1993; *Sursele latine și limba română: probleme vechi și perspective noi*, în "Analele Universității din Timișoara", 1996, etc.), fiind publicate la importante edituri din Italia, dar și din România, și oferind, astfel, acea auspicabilă posibilitate de circulație în interiorul și spre beneficiul comunității științifice, dar și al publicului larg.

Cu o neistovită constanță Teresa Ferro a întreținut relațiile de cooperare româno-italiană, în calitate de coordonator al unor programe Socrates și Tempus, susținând în acest cadru cicluri de conferințe la Universitățile din București, Timișoara, Cluj, Craiova, Iași, Oradea, dar și ca organizator, începând cu anul 2000, al unei ample game de inițiative de promovare a limbii și culturii române la Universitatea din Udine și în mediile culturale friulane. Ca președinte al Asociației culturale italo-române "Alba Iulia Nord-Est" din Udine,

înființată în 2004, a sprijinit programele de integrare socio-culturală a românilor din Friuli în societatea italiană, propunând un posibil model pentru dimensiunea individuală și mai ales colectivă a medierii lingvistice și culturale. A organizat, de asemenea, colocvii internaționale și cicluri

O AMINTIRE

DANIELE PANTALEONI

Un gol. Un gol imens este cel pe care moartea Teresei îl lasă în romanistica italiană, în relațiile dintre Italia și România, dar mai ales în inimile multor prieteni care i-au îndrăgit umanitatea, generozitatea și rigoarea. Ceea ce ne unea era mai întâi o prietenie sinceră, apoi pasiunea pentru cultura română și mai ales pentru literatura veche. Ne-am cunoscut când a sosit la Catedra de limba și literatura română din Udine, în 1994. Tocmai îmi lucram la teza de licență, subiectul i-a plăcut și a început să-mi dea sugestii foarte prețioase pentru teza mea și pentru viitoarele mele cercetări filologice. De aici s-a născut o legătură îndelungată în care eu am fost mereu acela care s-a îmbogățit mai mult. Teresa se formase la școala profesorului Giuseppe Piccillo, un romanist riguros, foarte apropiat de abordarea filologică a unor mari cercetători, precum Ion Gheție sau Alexandru Mareș, moștenind de la maestrul său această perspectivă, Teresa a mai adăugat analizei în cheie diacronică și diatopică și o solidă bază de noțiuni istorice și sociale, continuând să-și pună la îndoială ipotezele formulate și să exploreze noi perspective de cercetare.

Opera științifică a Teresei are o greutate impresionantă: trei cărți, *Limba latină și limbile balcanice în formarea limbii române; Limba latină, limba română și romanitatea; Misionarii catolici în Moldova. Studii istorice și lingvistice* (acum tradusă și în limba română) și zeci de articole dedicate, printre altele, evoluției istorice a limbii române, poziției acestei limbi între celelalte idiomuri balcanice și între limbile romanice, adevăratelor sau presupuselor raporturi cu dialectele meridionale. Chiar și activitatea sa la Universitatea din Udine, mai întâi ca cercetător, apoi ca profesor, s-a desfășurat sub semnul entuziasmului și al rigorii științifice, continuând și dând o nouă vitalitate operei inițiate în ateneul friulan de profesorul Alexandru Niculescu.

Grație Teresei Ferro studenții din Udine au putut asista în ultimii ani la lecții și

de conferințe dedicate raporturilor istorice dintre Italia, România și cultura Europei Centrale; menționăm în acest sens colocviul internațional desfășurat în perioada 11-14 septembrie 2002 la Universitatea din Udine sub titlul *Romania e Romània: lingua e cultura romana di fronte all'Occidente*, ideat ca un omagiu marelui lingvist român Eugen Coșeriu (lucrările colocviului au apărut în volum sub îngrijirea Teresei Ferro, Ed. Forum, Udine, 2003). La acestea se adaugă o fructuoasă colaborare de lungă durată la activitățile științifice ale Centrului Internațional pentru Plurilingvism din Udine și ale Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică din Veneția.

În același spirit academic prin care se distinge personalitatea sa intelectuală a

cultivat și italianistica din România, fiind, din 2003, profesor asociat la Catedra de Limbă și Literatură Italiană a Facultății de Litere de la Universitatea din Oradea.

În 1998 a fost numită membru de onoare al Institutului de Lingvistică "Iorgu Iordan - Al. Rosetti" al Academiei Române, iar în mai 2003 i-a fost conferit titlul de doctor honoris causa al Universității de Vest din Timișoara.

A cultivat cu sensibilitate, grijă și afecțiune, relațiile interumane – cu studenții, cu colegii, cu toți cei care i-au fost și continuă să-i fie aproape.

Un om, un destin, un demers de edificare culturală. Omul cu M mare se află în moartea cu m mic sau, poate, dincolo de ea.

conferințe susținute de specialiști de faimă, printre care amintesc, fără a vrea să-i neîndreptățesc pe ceilalți, Ileana Oancea, Oana Sălișteanu, Lorenzo Renzi, Rodica Zafiu, Dan Cepraga, Ion Pop, Gerhardt Ernst. Dincolo de meritele academice incontestabile, Teresa te cucerea prin rarul dar al generozității. A se dăruii celorlalți era pentru ea un gest firesc. Nu s-a cruțat niciodată, pentru a ajuta un prieten, un coleg sau un simplu student. Nici măcar în ultimele luni de viață,

când boala îi epuizase forțele. În mod paradoxal ea era cea care ne încuraja pe toți, ne liniștea și ne îndemna să ne continuăm munca. A făcut-o și duminică, 3 iunie, când am vorbit cu ea ultima dată: "Mă simt bine, nu te îngrijora. Mai bine spune-mi dacă mai vrei prefața mea la cartea ta? Când îți trebuie? Peste o lună? Dacă îți trebuie peste o lună poate reușesc să ți-o fac la timp", mi-a spus dăruindu-mi ultima sa lecție de umanitate.

**Lectură de texte
cu intermezzo muzical**
Lecture de textes avec intermèdes musicaux
Lesung mit musikalischem Intermezzo

Cu ocazia publicării în România a culegerii de poezii
A l'occasion de la publication en Roumanie du recueil de poésie
Anlässlich des Erscheinens des Gedichtbandes in Rumänien

Paul Celan
Trandafirul nimănuși
La Rose de personne
Die Niemandrose

Est Samuel Tastet Editor

**Prezentare și Lectură în trei limbi
din culegerea de poezii
„Trandafirul nimănuși”**
Citește: Claudia Ieremia, Bertrand Badiou și Samuel Tastet
Intermezzo muzical: Anca Lăzărescu, Violoncel

**Présentation et Lecture trilingue
d'extraits de
„La Rose de personne”**
Avec: Claudia Ieremia, Bertrand Badiou, et Samuel Tastet
Intermèdes musicaux: Anca Lăzărescu, Violoncelle

**Buchvorstellung und dreisprachige Lesung
von Auszügen aus
„Die Niemandrose”**
Mit: Claudia Ieremia, Bertrand Badiou, und Samuel Tastet
Musikalisches Intermezzo: Anca Lăzărescu, Cello

20.06.2007, 19:00

**Muzeul de Artă
Timișoara**

